

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark
Telefon: 0850808494

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2021-12-16

Skrivelse angående förutsättningar för hög kvalitet i Kungsholmens förskolor

Svar på skrivelsen från V

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör

Lena Forsberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit en skrivelse från Vänsterpartiet (V) där de ställer ett antal frågor om förutsättningar för en god kvalitet i de kommunala förskolorna.

I ärendet besvaras de olika frågeställningar som ställs i skrivelsen om stängningar av förskolor, förutsättningar för förskollärare, andel förskollärare, arbetet med läroplanens mål och styrningen av förskolan.

De kommunala förskolorna på Kungsholmen håller generellt en god kvalitet och förvaltningen arbetar på olika sätt för att ge personalen goda förutsättningar att bedriva en undervisning med hög kvalitet och skapa en trygg vardag för barnen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen

Lindhagensgatan 76
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
Fax
kungsholmen@stockholm.se
www.stockholm.se/kungsholmen

Bakgrund

Stadsdelsförvaltningen har via stadsdelsnämnden tagit emot en skrivelse från V där de framför att en förskola av hög kvalitet är viktig för alla barn och är till för deras lärande och välmående. V har efter en genomläsning av framförallt den stadsövergripande

förskolerapporten för 2020 och förvaltningens underlag till densamma samt i samtal med fackliga företrädare ett antal frågor de vill ställa om områden som berör kvaliteten i förskolan.

Förvaltningens svar på frågorna i skrivelsen redovisas nedan.

Text

Ärendet

Stängning av förskolor i samband med APT (arbetsplatsträffar) och studiedagar

Den stadsövergripande förskolerapporten för 2020 visar att det i de kommunala förskolorna förekommer att förskolor hålls stängda för planeringsdagar och i synnerhet kortar öppettider för APT utan att erbjuda tydliga alternativ. Därför vill vi fråga:

- Hur säkerställer förvaltningen att förskolorna ser till att vårdnadshavare i god tid före stängningar av förskolan eller vid APT erbjuds alternativ som motsvarar vårdnadshavarnas ordinarie behov av tid?

Förvaltningens svar:

Alla förskolor informerar vårdnadshavarna om den kommande terminens stängningar för APT-möten och studiedagar.

Informationen går inför höstterminen och vårterminen. I samband med detta ber förskolorna vårdnadshavarna att kontakta förskolan om de behöver omsorg för sina barn de tider förskolan stänger. Förskolorna erbjuder alltid verksamhet för de barn som behöver det vid stängningar för APT eller studiedagar.

Vårdnadshavare som skolar in sina barn i början av terminerna får alltid denna information i samband med inskolningen.

Arbetet med läroplanens mål

I förvaltningens underlag till förskolerapporten framgår att ”varje förskola tar fram egna läroplansmål utifrån prioriterade områden för deras förskola som de sedan skriver in i sin verksamhetsplan. Under året planerar de, följer upp och utvärderar dessa mål i sitt eget pedagogiska verktyg”.

Samtidigt styr kommunala mål, och förvaltningen har initierat utvecklingsarbete kring lek, språkutvecklande arbetssätt, deltagande i rörelseprojekt och genomför utbildningsinsatser i digital och kommunikativ kompetens. Med anledning av detta vill vi fråga:

- Hur säkerställer förvaltningen att förskolorna har tid och får stöd i att utveckla sitt arbete med de läroplansmål som bedöms högst prioriterat på respektive förskola?

Förvaltningens svar:

Varje förskola har en egen verksamhetsplan med sina prioriterade utvecklingsområden. I planen finns satsningar och aktiviteter som genomförs för att höja den pedagogiska kvaliteten.

All personal planerar och följer upp verksamheten i det pedagogiska verktyget som är gemensamt för alla kommunala förskolor på Kungsholmen. Det genomförs under gemensam reflektionstid varje vecka. I det pedagogiska verktyget finns en given struktur med frågor som utgår från de läroplansmål som förskolan prioriterat att arbeta med.

Därutöver har personalen tid att arbeta med läroplansmålen på nätverksträffar inom enheten, studiedagar och gemensam PUT-tid för förskollärarna.

Den politiska styrningen

- Anser förvaltningen att något behöver ändras i den politiska styrningen på nämnds- och/eller kommunfullmäktigenivå, och i så fall vad, för att underlätta att förskolornas prioriteringar av utvecklingsområden utifrån en analys av den egna verksamhetens utvecklingsbehov också prioriteras i praktiken i förskolornas verksamheter och i förvaltningens stöttande arbete?

Förvaltningens svar:

Stadsdelsförvaltningen försöker på olika sätt avlasta förskolorna från det som ska rapporteras in till staden. Förvaltningens målsättning är att samla all uppföljning tre gånger per år vid tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Däremellan behöver förskolorna inte rapportera eller skicka in uppgifter. Förvaltningen arbetar med extra stödinsatser för förskolor som behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.

Förvaltningen bedömer att rektor och personal har en egen rådighet och ett friutrymme att göra egna prioriteringar utifrån den statliga styrningen i skollagen och förskolans läroplan.

Det är positivt att stadsdelsnämnden endast har ett nämndmål och ett fåtal indikatorer som är riktade mot förskolan.

Det finns däremot många program och riktlinjer som berör förskolorna inom en rad stödprocesser som riskerar att ta tid från det pedagogiska kärnuppdraget. De kan exempelvis vara stadens

miljöprogram, klimathandlingsplan, Vision 2040, personalpolicy, program för våld i nära relationer och liknande.

Tillgång till förskollärare

I samma underlag till förskolerapporten står det att det finns förskolor där förskollärare brister i kompetens och att det inte är brist på förskollärare som har orsakat kvalitetsbristerna. All personal ska ständigt utveckla sin kompetens, inom olika områden. Samtidigt har enskilda förskollärare pedagogiskt ansvar för i genomsnitt 14-19 barn, beroende på åldersgrupp, och ibland dubbelt så många i de fall då de ansvarar för två avdelningar. Med anledning av detta vill vi fråga:

- Hur kan förvaltningen vara säkra på att det är kompetensen som brister och att det inte är avsaknaden av fler förskollärarkollegor, färre barn i gruppen eller mer tid för för- och efterarbete av undervisningen som är, åtminstone en del av, förklaringen?

Det är en rad olika faktorer som samspelar för att skapa en god kvalitet för barnen i förskolan. Forskningen visar att den viktigaste faktorn är personalens kompetens. De flesta medarbetarna i förskolan har en grundutbildning som barnskötare eller förskollärare men de kan ha genomfört utbildningen för många år sedan då uppdraget var annorlunda. Förvaltningen erbjuder därför kompetensutveckling för att barnskötare och förskollärare för att de ska ha en aktuell och hög kompetens för att klara sina uppdrag.

Förskolläraryt utbildning är en högskoleutbildning över 3,5 år som ger en bred och djup kompetens för att leda undervisningen i ett arbetslag med två kompetenta barnskötare. Lärare i grundskolan och i förskolan är utbildade för att leda undervisningen för en större grupp med barn/elever.

I förvaltningens kvalitetsarbete och dialog med rektorerna har det kommit fram att det finns förskollärare som behöver höja sin kompetens för att klara sitt uppdrag utifrån förskolans läroplan. Oftast är det förskollärare med en äldre förskolläraryt utbildning. För att höja kompetensen hos dessa förskollärare gör förvaltningen en utbildningssatsning under hösten.

Andel förskollärare

För närvarande utbildar 12 barnskötare inom förvaltningen sig till förskollärare. Samtidigt skriver förvaltningen att det inte finns samma behov som tidigare att utbilda fler barnskötare till förskollärare. Ni skriver att ”En förskollärare per avdelning är rimligt för att säkerställa en god undervisning”. I staden som helhet

råder enorm brist på förskollärare och målet sänktes av kommunfullmäktige med argumentet att det var svårt att nå högre än 1/3 förskollärare på grund av bristen. Med anledning av detta har vi följande frågor:

- Anser förvaltningen att kvalitén på förskolans undervisning inte blir högre med en högre andel förskollärare än nuvarande 34%?

Förvaltningens svar:

Utifrån det uppdrag som förskollärare har i skollagen och läroplanen och utifrån den utbildning legitimerade förskollärare har, anser förvaltningen att det är rimlig med en förskollärare per barngrupp. Förvaltningen bedömer att en förskollärare per barngrupp kompletterat med utbildade barnskötare ger bra förutsättningar för att ge barnen en trygg miljö och en god undervisning.

Förskollärförsörjningen i staden

- Ser förvaltningen att den har ett delansvar i förskollärförsörjningen i staden som helhet? Anser förvaltningen att ansvaret för kompetensförsörjningen av förskollärare i staden som helhet och finansiering av vidareutbildning av barnskötare till förskollärare bör organiseras annorlunda, i syfte att minska förskollärbristen i staden som helhet, och i så fall hur?

Förvaltningens svar:

Förvaltningen har ett ansvar för kompetensförsörjningen av förskollärare till stadsdelens förskolor. Det har varit positivt för förskolans utveckling att tillsvidareanställda barnskötare kan vidareutbilda sig till förskollärare under arbetstid. Det har höjt medarbetarnas kompetens, bidragit till en bättre undervisning för barnen och gagnat kontinuiteten i arbetslagen.

Förvaltningens uppfattning är att det varit bra att det funnits centrala medel och en central organisation för vidareutbildning av barnskötare till förskollärare. Att denna satsning funnits över tid har också ökat andelen förskollärare på ett positivt sätt i staden.

Den statliga satsningen lärarlönelyftet, som ger yrkesskickliga förskollärare en högre lön, har också varit positivt för att behålla yrkesskickliga förskollärare på de kommunala förskolorna. För närvarande är det cirka 20 förskollärare i förvaltningen som har lärarlönelyft.

Ett minskat barnantal i stadsdelen innebär att förvaltningen har ett litet behov av att nyrekrytera förskollärare. Förvaltningen kommer därför inte att erbjuda barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare i samma omfattning som tidigare, eftersom det inte går att erbjuda de som vidareutbildar sig förskollärartjänster.

Pedagogisk utvecklingstid (PUT-tid)

En gemensam ram för pedagogisk utvecklingstid (PUT) har varit eftertraktad länge. Det är bra att det nu finns på plats. Samtidigt nås vi av information om att den inte alltid följs och att olika möten och arbetsuppgifter räknas in på olika förskolor, samt att det förekommer att den regelbundet inte kan tas ut på en del förskolor.

- Hur säkerställer förvaltningen att PUT-tiden används likvärdigt på samtliga förskolor?
- Anser förskollärarna att PUT-tiden räcker till för att hinna ta sitt pedagogiska ansvar?
- Hur vanligt förekommande är det att PUT-tiden ställs in och vad görs för att säkerställa att den blir av

Förvaltningens svar

Sedan hösten 2020 finns det en gemensam överenskommelse inom förvaltningen om förskollärarnas PUT-tid. Överenskommelsen reglerar hur många timmar i veckan förskollärarna har i PUT-tid, när den ska tas ut och hur den ska användas för att planera och följa upp undervisningen. I överenskommelsen finns det också reglerad planeringstid för barnskötarna.

Pandemin har påverkat möjligheterna till att ta ut PUT-tiden på grund av den höga sjukfrånvaron på flera förskolor. Rektorerne har i dialog med förskollärarna på varje förskola försökt att kompensera missad PUT-tid.

Under pandemin har förvaltningen inte genomfört någon uppföljning bland förskollärarna huruvida de bedömer att PUT-tiden räcker till för att ta det pedagogiska ansvaret. Förvaltningen kommer att göra en uppföljning då verksamheterna går tillbaka till ett normalläge.

Ärendets beredning

Ärendet återremitterades på stadsdelsnämndens sammanträde den 28 oktober 2021. Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen inom förvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De kommunala förskolorna på Kungsholmen håller en god kvalitet och förvaltningen arbetar på olika sätt för att ge personalen goda förutsättningar att bedriva en undervisning med hög kvalitet och skapa en trygg vardag för barnen.

Förvaltningens bedömning av att förskolorna håller en hög kvalitet grundar sig på förskolornas egna uppföljningar, medarbetarenkäten, vårdnadshavarnas bedömning i förskoleundersökningen och resultat för kommunfullmäktiges indikatorer.

Det minskande barnantalet på Kungsholmen och i staden har inneburit bättre förutsättningar för att behålla förskollärare och barnskötare och skapa en större kontinuitet för barnen. Det innebär också ett minskat behov av att rekrytera förskollärare. Undervisningen leds med något undantag av legitimerade förskollärare i alla barngrupper.

Det gemensamma pedagogiska verktyget som används av de kommunala förskolorna ger arbetslagen en tydlig struktur för att planera och följa upp undervisningen i barngrupperna. Personalen ges möjlighet att planera undervisningen och arbeta med kollegialt lärande under den gemensamma reflektionstiden varje vecka, på arbetsplatsträffar och studiedagar samt i nätverk mellan förskolorna.

Pandemin har resultat i en högre sjukfrånvaro på flera förskolor vilket påverkat förutsättningar för att planera och följa upp undervisningen.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Forsberg
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse angående förutsättningar för hög kvalitet i Kungsholmens förskolor (V)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2021-11-30
Lena Forsberg, Ansvarig	2021-11-29